

גיא פרל: על 2

"קולי מחפש תווים בלשון ילדות מאוחרת"

ליאל אלכסנדרה ארמון: תבוא אחרת, הוצאת קשב לשיירה
70, 2014 עמ'

"וכשפסקת את עיניך, מפיך נשפכו צלילים חסרי פשרה/ תמיד היתה ביניהם מלת אהבה/ ששבה ורוקנה עצמה מתבונן// לא נסיתי לקשר משפטים ממלתיך/ הן שטפו את פצעי העמיקו מלחים בנפשי/ חשך מחשבותיך תך לתוכי// בימים הקשים שנאתי את שפתך וחפשתי שפת אם אחרת" (עמ' 10).

שירתה של אדמוק עולה מתוך שבר, וספרה נפתח בסדרת שירים שבהם מתוארת ילדותה בחיק ובצל אם פגועה. בשורות אלו מתוך השיר 'בימים הקשים', כבשירים רבים נוספים, בולט מקומה של התפרקות השפה בתהליך ההתפרקות - התפרקות שפת האם מייצגת את התרוקנות המשמעות והתפרקות הקשה הילדה הולכת ותשמטת אל בדידותה בעולם חסר פשרה וחווה בעצמה תהליך התפרקות שאף הוא בא לידי ביטוי כהתפרקות השפה הדיבור - "מן הראי רק על אמה. שערותיה סומרות. היא מתקפלת לישן על השטיחון, תחבת ידים בין רגליה, שתיקה מתמקמת בגוף הקטן// בקצה המסדרון - אמה בחושך שלה" (מתוך 'שיר עזת של ידית', עמ' 12). בשיר 'מכאן' (עמ' 14) שוב מופיע מוטיב פרוק השפה הדיבור, ובסיומו נרמז כי מול תהליך הפרוק אדמוק אכן מצאה לעצמה שפת אם אחרת, ובנתה לעצמה זהות חדשה - "כשהרצון להבלע בחשך

מציף את הקבוה/ הגוף מקיא את שפתו בלי מלים// כאן הספרים בתוכים מימין לשמאל, וקולי מחפש תווים בלשון ילדות מאוחרת."

שירים רבים בספר עוסקים במתח בין המבנים הנפשיים שבנתה המשוררת, לבין השברים שעודם פעילים בתוכה. דוגמה לכך ניתן לראות בשיר 'חלל ראשון', שיובא כאן בשלמותו:

"במרחים הפתוחים בבטן -/ העינים של אמה שלי/ שניה, לפני שיריה מורמות בכניעה/ היא מביטה לתוכי/ מבטיחה לשוב, ואז פשהכל יעבר שוב גשב על אדן החלוק/ וננסה לאמר את המרחק מהקומה החמישית לקרקע./ אני לעולם לא קופצת למדרון הזה// אצבעות רגלי חובקות את הקצה/ כמו שחזן לפני זניק/ הגוף נוטה קדימה/ עוד מעט// עוד מעט."

שיר זה, לתפיסתי, מתאר את האופן שבו ניצבת תודעתה של אדמוק אל מול סיפור ילדותה ושבר האם אשר במרכזו; כיום היא חוקה דיה כדי להתקרב אל הקצה ולהתבונן, אך הגובה מאיים, חוויית ההתפרקות נחוצה כפנימית וגופנית לגמרי.

בהמשך מופיעים שני מחזורים ארוכים אשר במרכזם ביקודים שערכה אדמוק בארץ מוצאה. גם בהם ניתן להבחין בדינמיקה הנפשית העומדת במרכז השיר 'חלל ראשון' - אדמוק קרבה בהם אל אדן החלוק ומתארת את המפגש הטען בין זהותה החדשה לזו הקודמת, והוא רחוי ככאב ולצרו תחושת סכנה - "אנחנו יודים לנחיתה, החלוק מתקמר/ והשמש הרטובה שזרחה בעצמותי נעלמת// במקומה נגלית ילדות בצד רממה, שלג וערפל סמיד מיזן/ עצים עירמים סודגים חוטי תיל מענפים חלודים בצדי הכביש/ קלפת הוהות שוב נסדקת" (לקראת נחיתה, עמ' 16).

מקום מרכזי במאבק על שימור השלמות הנפשית, ובהמשך, בניסיון לאיחוי החלקים שהתפרקו, יש לשיירה עצמה - "שם הרחן שלי מוטחת מקיר לקיר/ נחבטת עד שההכרה מרממת שירים// בקומה החמישית, מאחורי חלון מוגף -/ אין משמעות לשמי" (מתוך 'עין נופל ביער', עמ' 15). מתוך תהליך פירוק קשה מנשוא, עולה השירה כעדות לקיומה של הכרה השוחדת את השבר. ההכרה השירה העולה ממנה נתפסות כגדולות מהכותבת, הן מתקיימות גם היכן שאחת מזהויותיה החיצוניות, המיוצגת כשמה (אלכסנדרה), עוברת התפרקות. תפקידה של השירה לרדת אל מעמקי השבר, מקומות שבהם המשמעות מפרקת והיא חסרת שפה, כדי לבנות מבנים קהרנטיים, ולפצות את הכותבת על שפת אמה שהתפרקה: "היא מעירה אותי באמצע הלילה/ כשהגרון מכרן חלומות למלים" (שירה, עמ' 20); באדן הספרים בבית אמי/ מצאתי ספר שירה מרפט/ הייתי בת שמונה חכרוך העפר הנגר בין דפיו/ מעמיק טעמים בלשוני גם היום. [...] שירה היתה מבט פן לתוך עמק המחשבות/ שלא ידעו לדבר בצבעים" (שפת אם, עמ' 32).

השירים נעים ללא הרף בין תהליכי פירוק לבנייה. בשיריה קרבה הכותבת אל אדן החלוק בידעה שהם יהיו אלו שיימשכו אותה חזרה אל תוך החחד. השיר 'ורות' (עמ' 50) מדגים היטב תנועה נפשית זו. בולט במיוחד תפקידה המורכב של השפה: חריטת המילים בעברית על פרקי כף היד מתפרשת בעיני כניסיון להגריר מחדש את גבולות הגוף, תחושותיו ומקומו כוהות העצמית, ובו זמנית ניסיון לפגוע בו ולסכנו, כביטוי לכישלון כניסיון ההגדרה המחודשת, או כניסיון להענשה עצמית על הבנייה באם.

"ומתעורר צורך רחוק/ לחרט מלים בעברית/ בפרקי כף היד/ על שורות עורקים. אין גשר לפער הזה// שני זוגות עינים בראש/ ובתוק לשון אם/ רק בכדי לגלות זרות אחרת// בין כל הנודים הפנימיים שלי/ עובר תמיד רק גוף אחד."

גם בשיר הפותח את הספר, 'צמיחה' (עמ' 9), בולטת התנועה בין פירוק לבנייה. אולם כאופן שונה מבשיר 'ורות', דומה כי אדמוק מגיעה בו להשלמה עם מורכבותה, מכאוביה, ריבוי שמותיה ותהליכי התפרקות המתקיימים בתוכה, הדבר מוביל להתרחבות תודעתה. וכן מסתיים השיר: "אני שלכת פרצים ביערות הבטן שלי/ שמותי נשרים מענפיהם/ גופי ארמת נכר צמאה/ והפרתי נושכת רח".